

ПРАВИЛА ПОСЛОВАЊА

БАНКЕ ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА, А.Д.

**ОВЛАШЋЕНЕ ЗА ПОСЛОВЕ
СА ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ**

САДРЖАЈ

Опште одредбе	3
1. Врсте послова које обавља Овлашћена банка	3
2. Услови и начин обављања послова Овлашћене банке	4
3. Међусобна права и обавезе Овлашћене банке и клијената	6
4. Врсте налога клијената, начин, услови и редослед њиховог извршења	7
5. Послови агента емисије	15
6. Послови покровитеља емисије	16
7. Послови инвестиционог саветника	16
8. Кастоди послови у оквиру брокерско-дилерске делатности и корпоративне услуге	17
9. Позајмљивање хартија од вредности	18
10. Отварање и вођење новчаних рачуна клијената за хартије од вредности	19
11. Обезбеђење наплате дужничких хартија од вредности	19
12. Накнада Овлашћене банке и други трошкови	20
13. Начин вођења јединствене евиденције о трговини хартијама од вредности	20
14. Привилеговане информације (Inside).....	20
15. Забрана манипулације и ширења неистинитих информација	21
16. Етички кодекс	21
17. Обавештавање овлашћене банке	24
18. Прелазне и завршне одредбе	25

На основу члана 176, а у вези члана 123. и 134. Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", бр. 47/2006)-(у даљем тексту: Закон), члана 77., а у вези члана 35. Правилника о условима за обављање делатности брокерско-дилерског друштва ("Службени гласник РС", број 100/2006) и члана 12. и 56. Статута Банке Поштанска штедионица, а.д. Извршни одбор Банке Поштанска штедионица, акционарско друштво, Београд, дана 22.1.2007.године доноси

П Р А В И Л А П О С Л О В А Њ А БАНКЕ ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА, А.Д. ОВЛАШЋЕНЕ ЗА ПОСЛОВЕ СА ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилима пословања (у даљем тексту: Правила), уређује се обављање делатности брокерско-дилерског друштва у Банци Поштанска штедионица, акционарско друштво, Београд, улица Краљице Марије, број 3 (у даљем тексту: Банка), обављање послова електронске комуникације са Централним регистром хартија од вредности и других послова везаних за новчане рачуне за хартије од вредности у Служби за инвестиционо банкарство (у даљем тексту: Овлашћена банка) а нарочито:

1. врсте послова које обавља Овлашћена банка;
2. услови и начин обављања послова Овлашћене банке;
3. међусобна права и обавезе Овлашћене банке и њених клијената;
4. врсте налога клијената, начин, услови и редослед њиховог извршења;
5. етички кодекс и
6. друга питања од значаја за рад Овлашћене банке у складу са законским прописима којима је уређено тржиште хартија од вредности и актима Комисије за хартије од вредности.

1. ВРСТЕ ПОСЛОВА КОЈЕ ОБАВЉА ОВЛАШЋЕНА БАНКА

Члан 2.

У складу са одредбама Закона о класификацији делатности и регистру јединица разврставања («Службени лист СРЈ», бр. 31/96, 34/96, 12/98, 59/98 и 74/99), Закона о банкама (Службени гласник РС" бр. 107/2005), сагласно Закону о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС" бр. 47/2006) – (у даљем тексту: Закон), а полазећи од одредаба члана 12. Статута, Овлашћена банка обавља послове са хартијама од вредности и посредовање на финансијском тржишту у корист других и активности у вези с тим – брокерско-дилерске послове (делатност - 67120).

Члан 3.

У складу са одредбама члана 124. Закона, Овлашћена банка обавља следеће делатности:

- 1) посредовање у куповини и продаји хартија од вредности и других финансијских инструмената и куповину и продају тих инструмената у своје име, а за рачун налогодавца, односно у име и за рачун налогодавца (**брокерски послови**);
- 2) куповина и продаја хартија од вредности и других финансијских инструмената у своје име и за свој рачун, ради остваривања разлике у цени (**дилерски послови**);
- 3) обавезна куповина и продаја хартија од вредности и других финансијских инструмената у своје име и за свој рачун по цени коју унапред објављује Овлашћена банка (**послови маркет-мејкера**);
- 4) управљање хартијама од вредности и другим финансијским инструментима у име и за рачун налогодавца (**послови портфолио менаџера**);
- 5) организовање издавања хартија од вредности и других финансијских инструмената без обавезе откупа непродатих хартија од вредности, односно организовање укључивања хартија од вредности на организовано тржиште (**послови агента емисије**);
- 6) организовање издавања хартија од вредности и других финансијских инструмената са обавезом њиховог откупа од издаваоца ради даље продаје, или са обавезом откупа од издаваоца непродатих хартија од вредности (**послови покровитеља емисије**);
- 7) пружање саветодавних услуга у вези с пословањем хартијама од вредности и других финансијских инструмената (**послови инвестиционог саветника**).

Послове инвестиционог саветника Овлашћена банка не може обављати као једину делатност.

Одредбе ових Правила о делатностима Овлашћене банке односе се и на пословање другим финансијским инструментима.

Овлашћена банка може обављати и послове који се односе на трговину другим финансијским инструментима, ако је то прописано посебним законом.

Члан 4.

У оквиру делатности из члана 3. ових Правила, Овлашћена банка може обављати и касоди послове из члана 181. став 1. Закона, изузев послова из члана 181. став 1. тачка 2. и 8. Закона и то:

- 1) отвара и води рачуне хартија од вредности код Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар) у име и за рачун законитих ималаца клијената Овлашћене банке (у даљем тексту: власнички рачун хартија од вредности);
- 2) извршава налоге за пренос права из хартија од вредности и налоге за упис права трећих лица на хартијама од вредности и стара се о преносу права из тих хартија;
- 3) наплаћује потраживања од издавалаца по основу доспелих хартија од вредности, камата и дивиденди за рачун законитих ималаца хартија и стара се о остваривању других права која припадају законитим имаоцима хартија од вредности који су клијенти Овлашћене банке;
- 4) пружа услуге позајмљивања хартија од вредности;
- 5) обавештава акционаре о годишњим скупштинама акционарских друштава и заступа их на тим скупштинама;
- 6) по овлашћењу клијента стара се о извршавању пореских обавеза клијената по основу хартија од вредности чији је клијент законити ималац;
- 7) обавља и друге послове у складу са Законом.

Члан 5.

Под трговином хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, у смислу ових Правила, подразумева се куповина или продаја акција, дужничких хартија од вредности (обвезница и других дужничких хартија од вредности), вараната, депозитних потврда и финансијских деривата – стандардизованих и нестандардизованих (фјучерс уговора и опцијских уговора и других финансијских инструмената).

Поред трговине из става 1. овог члана, Овлашћена банка може обављати трговину и другим хартијама од вредности и финансијским инструментима који су утврђени у складу са Законом и актом Комисије за хартије од вредности.

Одредбе ових Правила којима се уређује трговина хартијама од вредности сходно се примењују и на трговину финансијским дериватима и другим финансијским инструментима.

2. УСЛОВИ И НАЧИН ОБАВЉАЊА ПОСЛОВА ОВЛАШЋЕНЕ БАНКЕ

2.1. Услови за обављање делатности Овлашћене банке

Члан 6.

Овлашћена банка своју делатност обавља, по добијању дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва од стране Комисије за хартије од вредности, а по испуњењу услова у погледу кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености и других услова у складу са Законом и актом Комисије за хартије од вредности.

Члан 7.

Овлашћена банка за обављање послова утврђених овим Правилима има запослена лица са дозволом за обављање тих послова, с тим да та лица испуњавају и друге услове у складу са Законом, актима Комисије за хартије од вредности и актима Овлашћене банке.

2.2. Начин обављања делатности Овлашћене банке

Члан 8.

Овлашћена банка обавља трговину хартијама од вредности на организованом тржишту (берзанском и ванберзанском), ако Законом није другачије одређено.

Овлашћена банка по правилу обавља трговину хартијама од вредности по методи континуираног трговања, на аукцијама или по другим методама које су прописане правилима пословања берзе или другог организатора тржишта (у даљем тексту: организатор тржишта).

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, Овлашћена банка може обављати трговину хартијама од вредности и ван организованог тржишта у случајевима прописаним Законом.

Члан 9.

Овлашћена банка омогућава клијентима увид у ова Правила и акт којим је утврђена Тарифа накнада за услуге које се врше у складу са овим Правилима, а које примењује у раду са клијентима.

Акта из става 1. овог члана Овлашћена банка ће учинити доступним клијентима тако што ће их истаћи на видном и доступном месту у просторијама у којима послује са клијентима, као и објавити на својој интернет страници.

Одредбе става 1. и 2. овог члана односе се и на друго правно лице које у име и за рачун Овлашћене банке, на основу уговора, прима налоге за куповину или продају хартија од вредности.

2.3. Начела сигурног и доброг пословања Овлашћене банке

Члан 10.

Овлашћена банка у свом пословању поштује начело равноправности клијената и руководи се искључиво интересима клијената, водећи посебно рачуна о најповољнијој цени и најбољем извршењу налога.

2.4. Пословна тајна

Члан 11.

Запослени у Овлашћеној банци су дужни да, као пословну тајну, чувају податке о стању и промету на рачунима хартија од вредности клијената Овлашћене банке, као и друге податке за које су сазнали у обављању послова Овлашћене банке и не смеју их саопштавати трећим лицима, користити их или трећим лицима омогућити да их користе.

Одредба става 1. овог члана односи се и на сва друга лица запослена у Банци, уколико у обављању својих послова дођу до података из става 1. овог члана.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, подаци се могу саопштавати и стављати на увид трећим лицима само:

- 1) на основу писменог одобрења клијента;
- 2) приликом надзора законитости пословања, који врши овлашћено лице Комисије за хартије од вредности;
- 3) на основу налога суда, односно другог надлежног државног органа.

2.5. Садржина акта о пословној тајни

Члан 12.

Овлашћена банка актом о пословној тајни уређује начин на који се обезбеђује да запослени у Овлашћеној банци поступају у складу са начелима сигурног и доброг пословања, а посебно:

- 1) начин на који су дужни да поступају када купују и продају хартије од вредности за сопствени рачун;
- 2) који се подаци сматрају пословном тајном и начин заштите тих података.

Запослени у Овлашћеној банци дужни су да се упознају са садржајем акта о пословној тајни пре почетка обављања својих послова.

2.6. Забрањени послови

Члан 13.

Овлашћена банка не може обављати послове са хартијама од вредности који би угрозили стабилност организованог тржишта, а нарочито не може:

- 1) давати инвеститорима погрешне информације о цени хартија од вредности;
- 2) ширити лажне информације ради промене цена хартија од вредности;
- 3) располагати хартијама од вредности које су у власништву клијента без његове писмене сагласности;
- 4) извршавати налоге клијената на начин који није у складу са Законом и другим актима којима се уређује начин извршавања налога клијената Овлашћене банке;
- 5) куповати, продавати или позајмљивати за сопствени рачун исте хартије од вредности које су предмет налога клијента пре поступања по налогу клијента;
- 6) куповати, продавати или позајмљивати хартије од вредности по основу уговора о управљању хартијама од вредности искључиво ради наплате накнаде;
- 7) подстицати клијенте на учествовању у обављању трансакција искључиво ради наплате накнаде.

2.7. Спречавање сукоба интереса

Члан 14.

Овлашћена банка не може своје интересе стављати испред интереса клијената.

Овлашћена банка је дужна да клијента упозна са могућим сукобом интереса клијента са интересима Овлашћене банке, односно интересима других клијената Овлашћене банке.

Овлашћена банка је дужна да своје пословање организује тако да се могући сукоби интереса клијента, Овлашћене банке и запослених у Овлашћеној банци ограниче на најмању могућу меру.

Ради ограничења сукоба интереса, Овлашћена банка организује обављање делатности брокерско-дилерског друштва, у складу са актом о организацији.

Члан 15.

Запослени у Овлашћеној банци, (запослени у Служби, чланови Извршног одбора и остали запослени) и чланови Управног одбора Овлашћене банке не могу куповати или продавати за сопствени рачун хартије од вредности које су предмет налога клијента, пре поступања по налогу клијента, у складу са Законом и овим Правилима.

3. МЕЂУСОБНА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ОВЛАШЋЕНЕ БАНКЕ И КЛИЈЕНАТА

3.1. Клијенти

Члан 16.

Клијенти Овлашћене банке могу бити домаћа и страна правна и физичка лица (у даљем тексту: клијенти). Пре закључења уговора са клијентом о обављању послова утврђених овим Правилима, Овлашћена банка је дужна да клијента упозна о:

- 1) врстама услуга које врши на основу дозволе за обављање делатности брокерско-дилерског друштва;
- 2) свим околностима које су од значаја за доношење одлуке клијента у вези услуга које пружа клијентима, као и о ризицима који су повезани са тим услугама.

3.2. Обавезе клијената

Члан 17.

Пре закључења уговора са Овлашћеном банком, клијенти су дужни да ставе на увид исправе и другу документацију на захтев Овлашћене банке, а на основу којих Овлашћена банка може извршити идентификацију клијента и утврдити да ли су испуњени услови за закључење уговора, а нарочито:

- 1) име, презиме и адреса становања, ако је клијент физичко лице;
- 2) пословно име, адреса и седиште, ако је клијент правно лице;
- 3) матични број (ЈМБГ/МБ) за домаћа физичка и правна лица;
- 4) идентификациони број за страна правна или физичка лица (као замена за матични број из тачке 3.);
- 5) порески идентификациони број за домаће правно и физичко лице, а за страном правно и физичко лице порески идентификациони број пореског пуномоћника;
- 6) број новчаног рачуна и назив банке код које се води;
- 7) шифра депозитара и број власничког рачуна хартија од вредности;
- 8) друге податке који су неопходни за закључење уговора.

3.3. Уговор са клијентом

Члан 18.

Овлашћена банка пружа услуге клијентима на основу закљученог уговора у писаном облику којим се регулишу међусобна права и обавезе у обављању послова из делатности Овлашћене банке (у даљем тексту: уговор са клијентом).

Уговором са клијентом утврђује се износ накнада и других трошкова које клијент плаћа за услуге које су предмет уговора до максималног износа утврђеног актом којим се уређују накнаде и други трошкови (у даљем тексту: Тарифа накнада), као и услове за измене и допуне уговора, односно Тарифе накнада.

Уговор са клијентом обавезно садржи одредбу да је саставни део уговора изјава клијента која се даје на прописаном обрасцу Комисије за хартије од вредности следећег садржаја:

- да су му пре закључења уговора била доступна ова Правила и да је упознат са њиховим садржајем;
- да је упознат са Тарифом накнада за услуге које врши Овлашћена банка;
- о његовом предзнању и искуству у обављању послова у вези са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима на финансијском тржишту.

3.4. Изјава о упозорењу клијента

Члан 19.

Овлашћена банка, на основу изјаве клијента о његовом предзнању и искуству, саставља изјаву о упозорењу клијента:

- о могућим ризицима који могу проистећи из трговине одређеним хартијама од вредности;

- ако би реализацијом примљеног налога за куповину настала обавеза објављивања понуде за преузимање или губитак права гласа према одредбама Закона о преузимању акционарских друштава.

Изјава из става 1. овог члана даје се клијенту на прописаном обрасцу Комисије за хартије од вредности.

3.5. Уговор са клијентом у вези брокерских послова

Члан 20.

Брокерске послове Овлашћена банка обавља, на основу закљученог уговора са клијентом у писаном облику, пре пријема првог налога клијента за куповину или продају хартија од вредности и других финансијских инструмената.

Члан 21.

Уговором о обављању брокерских послова Овлашћена банка се обавезује да ће посредовати у куповини или продаји хартија од вредности за клијента, односно да ће обављати куповину и продају хартија од вредности за рачун клијента, на основу налога клијента, а клијент се обавезује да ће Овлашћеној банци за ту услугу платити накнаду.

3.6. Обавеза упознавања клијента

Члан 22.

Овлашћена банка је дужна да, пре пријема налога за куповину или продају хартија од вредности, упозна клијента са свим околностима које су од значаја за доношење одлуке у вези куповине или продаје хартија од вредности, као што су тренутна цена и ранија кретања цена тих хартија, њихова ликвидност на тржишту и ризици инвестирања у такве хартије од вредности.

Члан 23.

Овлашћена банка прима и извршава налоге клијената за куповину или продају хартија од вредности у складу са Законом, актом Комисије за хартије од вредности, овим Правилима и уговором о обављању брокерских послова.

4) Обавезе клијента

Члан 24.

Клијент је дужан да пре испостављања налога Овлашћеној банци за куповину или продају хартија од вредности:

- 1) има отворен власнички рачун хартија од вредности код Централног регистра;
- 2) има отворен новчани рачун код Овлашћене банке или друге банке – члана Централног регистра;
- 3) овласти Овлашћену банку да у складу са издатим налогом врши пренос и упис права из хартија од вредности на власничком рачуну клијента, односно да врши исплате и уплате на новчани рачун клијента.

Овлашћење из става 1. тачка 3. овог члана може бити:

- 1) садржано у уговору о обављању брокерских послова, када тај уговор садржи и битне елементе уговора о вођењу рачуна хартија од вредности;
- 2) дато у посебном уговору о вођењу рачуна хартија од вредности;
- 3) дато на основу другог правног посла.

4. ВРСТЕ НАЛОГА КЛИЈЕНАТА, НАЧИН, УСЛОВИ И РЕДОСЛЕД ЊИХОВОГ ИЗВРШЕЊА

4.1. Врсте налога

Члан 25.

Клијенти могу испостављати Овлашћеној банци налоге за куповину или продају хартија:

- 1) према врсти посла:
  - налог за куповину хартија од вредности,
  - налог за продају хартија од вредности;
- 2) према цени:
  - тржишни налог,
  - налог са лимитираном ценом,
- 3) према времену трајања:
  - дневни налог (престаје да важи на крају радног дана у којем је испостављен),
  - налог до дана (у року трајања од најдуже 90 дана),

- налог до опозива (са роком трајања 90 дана),

Поред налога из става 1. овог члана, клијенти могу Овлашћеној банци испостављати и друге врсте налога утврђене актима организатора тржишта који организује берзанско, односно ванберзанско тржиште на коме се испостављају такви налози.

4.2. Елементи налога за куповину или продају

Члан 26.

Налог за куповину или продају хартија од вредности који клијент испоставља Овлашћеној банци садржи следеће елементе:

- 1) Податке о пријему налога:
  - редни број налога,
  - место пријема налога,
  - датум и време (сат и минут) пријема налога,
  - начин пријема налога и
  - број уговора на основу којег је примљен налог;
- 2) Податке о клијенту:
  - име и презиме/пословно име клијента,
  - адреса/седиште клијента,
  - матични број клијента (ЈМБГ/МБ),
  - број власничког рачуна хартија од вредности клијента са ознаком члана Централног регистра код којег се води рачун или број збирног кастоди рачуна хартија од вредности са ознаком кастоди банке,
  - број новчаног рачуна клијента са ознаком пословне банке – члана Централног регистра код које се води новчани рачун;
- 3) Податке о намераваној трансакцији:
  - врста налога (куповни или продајни),
  - врсту налога с обзиром на начин на који је одређена цена (тржишни или лимит налог са навођењем цене),
  - врсту налога према времену важења налога (дневни, до дана или до опозива са навођењем датума важења),
  - CFI код и ISIN број хартија од вредности и номинална вредност,
  - количина (број) хартија од вредности и цена изражена у валути плаћања;
- 4) Податке о тржишту:
  - организатор тржишта (назив и матични број),
  - метод трговања;
- 5) Износ накнада и других трошкова (Овлашћена банка, организатор тржишта, Централни регистар);
- 6) Назнаку да је налогодавац упознат и да су му јасни сви елементи налога, а нарочито начин обрачуна накнада и трошкова које мора платити за извршење налога;
- 7) Потпис клијента, и печат, ако је клијент правно лице,
- 8) Потпис овлашћеног лица Овлашћене банке и печат Овлашћене банке.

Поред елемената утврђених ставом 1. овог члана налог клијента може да садржи:

- овлашћење Овлашћеној банци да може придружити налог продаје клијента налозима клијентата друге овлашћене банке или брокерско дилерског друштва, а у циљу постизања повољнијих услова продаје;
- овлашћење Овлашћеној банци да може извршење налога поверити другој овлашћеној банци или брокерско дилерском друштву;
- сагласност Овлашћеној банци да може истовремено у истом послу купопродаје хартија од вредности заступати купца и продавца хартија од вредности.

Клијент је дужан да сваку измену већ испостављеног налога у погледу цене или количине хартија од вредности врши испостављањем новог налога.

4.3. Елементи налога који клијент опозива

Члан 27.

Опозив налога за куповину или продају хартија од вредности (у даљем тексту: налог за опозив) садржи следеће елементе:

- 1) Податке о пријему налога за опозив:
  - редни број налога,
  - место и датум,
  - време (сат и минут),
  - начин пријема налога;

- 2) Податке о клијенту:
  - име и презиме/пословно име клијента,
  - адреса/седиште клијента,
  - матични број клијента (ЈМБГ/МБ);
- 3) Податке о налогу који се опозива:
  - редни број налога,
  - место и датум,
  - време (сат и минут),
  - начин пријема налога;
- 4) Потпис клијента, и печат, ако је клијент правно лице,
- 5) Потпис овлашћеног лица Овлашћене банке и печат Овлашћене банке.

4.4. Место пријема налога

Члан 28.

Овлашћена банка прима налоге клијената за куповину или продају хартија од вредности у пословним просторијама у седишту и ван седишта (филијале, експозитуре, истурени шалтери).

Овлашћена банка може, овластити друго правно лице и овлашћено лице у том правном лицу, на основу закљученог уговора, да у својим пословним просторијама, у име и за рачун Овлашћене банке, прима налоге клијената Овлашћене банке у складу са овим Правилима, с тим да то правно лице није издавалац хартија од вредности за које се примају ти налози.

Уговор између Овлашћене банке и другог правног лица из става 2. овог члана садржи:

- 1) опис, односно ознаку просторија у којима ће Овлашћена банка вршити послове из овог члана (адреса, површина, дефинисање да је просторија одвојена од других просторија правног лица, као и да испуњава и друге услове за рад са клијентима);
- 2) намену за коју се просторија искључиво користи и време њеног коришћења;
- 3) право Овлашћене банке да истакне ознаку своје фирме на улазу у просторију и радно време са клијентима;
- 4) право клијената Овлашћене банке на неометан приступ означеним просторијама и друге одредбе.

У пословним просторијама другог правног лица из става 2. овог члана, на основу закљученог уговора, из става 2. овог члана, Овлашћена банка може, пре пријема налога, закључивати са клијентима уговоре о посредовању, односно заступању у трговини хартијама од вредности, односно уговор о отварању и вођењу рачуна хартија од вредности.

4.5. Услови за пријем налога ван седишта Овлашћене банке

Члан 29.

Овлашћена банка прима налоге клијената за куповину или продају хартија од вредности у пословним просторијама ван седишта (филијале, експозитуре, истурени шалтери) када Извршни одбор Овлашћене банке одлуком одреди:

- филијале, експозитуре и истурене шалтере за пријем налога клијената Овлашћене банке,
- лице/а у филијали, експозитуре и истуреном шалтеру, које може примати налоге клијената Овлашћене банке.

Овлашћена банка је дужна да, када врши пријем налога ван свог седишта поштује следеће стандарде и процедуре:

- 1) да пре почетка обављања послова из члана 28. став 2. и 4. ових Правила, у пословним просторијама другог правног лица, односно из става 1. овог члана, објави обавештење у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије са знаком:
  - врсте посла,
  - места, односно адресе пословних просторија,
  - периода и времена у коме ће се обављати наведени послови, што подразумева обављање тих послова у краћем временском периоду само за конкретан случај наведен у јавно објављеном обавештењу;
- 2) достави Комисији за хартије од вредности обавештење о закљученом уговору из члана 28. став 2. ових Правила са другим правним лицем и копију јавне објаве пре почетка обављања послова;
- 3) јасно истакне назив своје фирме и радно време са клијентима на пословним просторијама другог правног лица;
- 4) поштује начело равноправности клијената и осталих права клијената прописаних Законом, актом Комисије за хартије од вредности и овим Правилима;
- 5) пријем налога врши се непосредним уручењем налога од стране клијента на месту пријема налога у писаном облику, а као време пријема налога рачуна се време када је налог примљен;

- 6) овлашћено лице из члана 26. став 2. и става 1. овог члана, врши унос налога у информациони систем Овлашћене банке у седишту, што подразумева електронску повезаност (laptop/notebook и интернет везу).

Изузетно од одредбе става 2. тачке 6. овог члана, до превазилажења проблема техничке природе, овлашћено лице Овлашћене банке може телефонском комуникацијом са седиштем утврђивати и редослед пријема налога.

4.6. Начин пријема налога

Члан 30.

Овлашћена банка може примати налоге клијената за куповину или продају хартија од вредности који су испостављени од стране клијената:

- 1) непосредним уручењем налога Овлашћеној банци у писаном облику,
- 2) путем поште,
- 3) путем телефакса или
- 4) е-маил-а или другим електронским путем (преко обезбеђеног интернет сервиса којим се не може изменити садржина примљеног документа).

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, налог може бити испостављен телефоном уколико се користи уређај чије техничке карактеристике снимања тонског записа обезбеђују тачност и поузданост, а што подразумева кумулативно испуњење следећих услова:

- 1) утврђивање тачног времена пријема налога (датум, сат и минут);
- 2) идентификацију броја телефона са којег је налог испостављен;
- 3) тачну идентификацију клијента који је испоставио налог.

Снимак телефонски испостављеног налога Овлашћена банка је дужна да чува у електронском облику на одговарајућем медију који омогућава јасну и прецизну репродукцију истог, најмање две године од дана испостављања налога у информациони систем берзе или другог организатора тржишта.

4.7. Књига налога

Члан 31.

Овлашћена банка је дужна да води Књигу налога за куповину или продају хартија од вредности према временском редоследу пријема тих налога.

У Књигу налога уносе се сви примљени налози, измене, опозиви налога и подаци о реализацији налога.

Књигу налога Овлашћена банка води на начин којим се:

- онемогућава накнадна измена унетих података,
- обезбеђује прегледност и хронологија унетих података,
- омогућава добијање извода (за одређеног клијента, по врсти уговора, по врсти хартија, за одређени период и сл.).

Овлашћена банка води Књигу налога у садржају прописаном актом Комисије за хартије од вредности.

4.8. Услови за реализацију налога

Члан 32.

Пре пријема налога за куповину или продају хартија од вредности, Овлашћена банка је дужна да провери да ли на рачуну хартија од вредности клијента има довољно хартија од вредности које су предмет продаје, односно да ли на новчаном рачуну клијента има довољно средстава за измирење његових обавеза које би настале по основу извршења налога за куповину хартија од вредности.

4.9. Разлози за одбијање пријема налога

Члан 33.

Овлашћена банка је дужна да одбије пријем следећих налога клијента за куповину или продају хартија од вредности:

- 1) налога за куповину када утврди да на новчаном рачуну клијента нема довољно средстава за измирење његових обавеза које би настале на основу извршења налога за куповину хартија од вредности;
- 2) налога за продају када утврди да на рачуну хартија од вредности клијента нема довољно хартија од вредности које су предмет налога;
- 3) налога за куповину, односно продају хартија од вредности када утврди да би извршењем таквог налога биле прекршене одредбе Закона о забрани манипулације и забрани ширења неистинитих информација, односно учињено друго дело кажњиво по закону као кривично дело, привредни преступ или прекршај;
- 4) када је рок за предају тог налога ради његовог извршења истекао.

У случајевима из става 1. овог члана Овлашћена банка клијенту издаје потврду о одбијању пријема налога која садржи и разлоге за одбијање пријема налога.

4.10. Потврда о пријему налога

Члан 34.

Овлашћена банка је дужна да најкасније наредног радног дана од дана пријема налога клијента за куповину или продају хартија од вредности, или пријема налога за опозив, на начин предвиђен уговором са клијентом, односно на начин на који је клијент испоставио налог, достави клијенту потврду. Потврда из става 1. овог члана садржи све елементе прописане за конкретну врсту налога.

4.11. Извршавање налога

Члан 35.

Извршавање налога клијентата за куповину или продају хартија од вредности врши се уношењем елемената испостављених налога у централну базу информационог система организатора тржишта који је наведен у налогу.

Овлашћена банка је дужна да извршава налоге за куповину или продају хартија од вредности на организованом тржишту уносом по редоследу пријема налога, уколико организовано тржиште својим посебним правилима за трговање одређеном хартијом од вредности није утврдило другачији редослед извршавања налога.

4.12. Извршавање дневног налога

Члан 36.

Кад је клијент испоставио налог као дневни налог, Овлашћена банка је дужна да испостави тај налог у информациони систем организатора тржишта одмах, након провере покривености налога (истог дана према редоследу пријема налога), односно ако је налог испостављен након завршетка трговања, на почетку трговања првог наредног дана.

4.13. Извршавање налога према цени

Члан 37.

Клијент у налогу за куповину или продају хартија од вредности дужан је да одреди цену тих хартија, и то:

- 1) код налога за куповину - максималну цену коју је налогодавац спреман да плати за одређену хартију од вредности,
- 2) код налога за продају - минималну цену коју је налогодавац спреман да прихвати за одређену хартију од вредности.

Када клијент налогом не одреди цену, такав налог сматра се тржишним налогом и престаје да важи истеком дана када је унет у информациони систем организатора тржишта на начин прописан чланом 35. ових правила.

4.14. Редослед уношења налога

Члан 38.

Овлашћена банка не сме унети у информациони систем организатора тржишта налог за куповину или продају хартија од вредности за рачун Овлашћене банке или за рачун чланова Управног одбора и запослених у Овлашћеној банци, ако услед тога не би могао да се изврши претходно испостављен налог клијента за куповину или продају исте хартије од вредности или би могао да се изврши под условима који су неповољни за клијента.

4.15. Измене налога

Члан 39.

До реализације налога, Овлашћена банка може да врши измену налога испостављених у централну базу информационог система берзе или другог организатора тржишта, у складу са правилима пословања тог организатора.

4.16. Реализација налога

Члан 40.

Налог клијента сматра се реализованим кад се закључи трансакција на организованом тржишту или ван организованог тржишта у случајевима прописаним Законом. Налог може бити реализован у целости или делимично.

Овлашћена банка је дужна да најкасније наредног радног дана од дана реализације налога, на начин предвиђен уговором са клијентом, односно на начин на који је налог испостављен, клијенту достави обавештење о реализацији налога које садржи следеће елементе:

- 1) Редни број налога;
- 2) Податке о клијенту:
  - име и презиме/пословно име клијента,
  - адреса/седиште клијента,
  - матични број клијента (ЈМБГ/МБ),
  - број власничког рачуна хартија од вредности клијента са ознаком члана Централног регистра код којег се води рачун или број збирног кастоди рачуна хартија од вредности са ознаком кастоди банке,
  - број новчаног рачуна клијента са ознаком Овлашћене банке или друге пословне банке – члана Централног регистра код које се води новчани рачун;
- 3) Место, датум и време (сат и минут) закључења трансакције са подацима о трансакцији:
  - ознаку хартије од вредности (издавалац, врста, класа, односно серија, CFI код и ISIN број или друга међународно призната ознака),
  - врста трансакције (куповина или продаја),
  - број (количину) хартија од вредности,
  - цену хартија,
  - начин извршења налога (налог је извршила Овлашћена банка непосредно или преко друге овлашћене банке или брокерско-дилерског друштва, уз навођење назива и седишта тог друштва и одговорности Овлашћене банке за извршење налога преко другог брокерско-дилерског друштва);
- 4) Износ накнаде и других трошкова (Овлашћене банке, организатора тржишта, Централног регистра);
- 5) Потпис овлашћеног лица Овлашћене банке и печат Овлашћене банке.

4.17. Извештавање клијента

Члан 41.

Овлашћена банка је дужна да изводе стања и промета на рачунима хартија од вредности клијената испоставља као извод из централне информационе базе Централног регистра.

Овлашћена банка је дужна да на захтев клијента наредног дана од дана пријема тог захтева достави извод промета на рачуну хартија од вредности за тражени период, уколико то омогућавају Правила пословања и Упутства Централног регистра и новог стања на дан достављања извода.

4.18. Одговорност Овлашћене банке за штету

Члан 42.

Овлашћена банка је одговорна клијентима за штету коју проузрокује неизвршењем, односно неправилним или неблаговременим извршењем налога за куповину или продају хартија од вредности, односно налога за пренос, у складу са Законом о облигационим односима.

4.19. Одговорност клијената за штету

Члан 43.

Клијенти су одговорни Овлашћеној банци за штету, у складу са Законом о облигационим односима, која настане због нетачних података и документације достављене Овлашћеној банци, неизвршењем обавеза на дан салдирања по закљученим трансакцијама и у другим случајевима прописаним законом и уговором закљученим са клијентом.

4.20. Дилерски послови Овлашћене банке

Члан 44.

Овлашћена банка обавља дилерске послове у име и за рачун Банке.

Дилерске послове Овлашћена банка обавља на организованом тржишту (берзанском, односно ванберзанском) или ван организованог тржишта у складу са Законом.

У обављању дилерских послова Овлашћена банка поштује следећа правила:

- извршава налоге својих клијената и друге уговорне обавезе према клијентима, тако да своје интересе и интересе повезаних лица не ставља испред интереса клијената;
- не може испостављати налог за куповину или продају исте хартије од вредности које су предмет налога клијента, пре уноса претходно испостављеног налога клијента у информациони систем организатора тржишта;

- управља сопственим портфељом хартија од вредности на начин којим се обезбеђује таква адекватност капитала, изложеност ризику и управљање ликвидношћу који неће угрозити извршавање обавеза Овлашћене банке према клијентима.

Ако Овлашћена банка проузрокује штету својим клијентима, поступањем супротно одредби става 3. овог члана или на други начин, дужна је да ту штету надокнади у складу са одредбама Закона о облигационим односима.

4.21. Послови маркет-мејкера

Члан 45.

Овлашћена банка обавља послове маркет-мејкера у име и за рачун Банке.

Послове маркет-мејкера Овлашћена банка обавља на организованом тржишту у складу са правилима пословања организатора тржишта.

4.22. Послови управљања хартијама од вредности (портфолио менаџер)

Члан 46.

Послове управљања хартијама од вредности Овлашћена банка обавља на основу посебно закљученог уговора са клијентима.

Уговором о управљању хартијама од вредности Овлашћена банка се обавезује да ће за рачун клијента, новчана средства клијената улагати у хартије од вредности, односно да ће примити на управљање хартије од вредности клијената, а клијент се обавезује да ће за ту услугу платити провизију.

Уговор о управљању хартијама од вредности мора да садржи битне елементе из члана 169. Закона и елементе из ових правила, а нарочито:

- 1) износ новчаних средстава, односно врсту и количину хартија од вредности које клијент ставља на управљање Овлашћеној банци ради куповине, односно продаје тих хартија;
- 2) политику улагања у хартије од вредности;
- 3) услове и рок под којима клијент поверава хартије од вредности на управљање Овлашћеној банци;
- 4) висину накнада и основицу за обрачун;
- 5) извештавање о битним променама вредности портфеља;
- 6) друга међусобна права и обавезе.

Саставни део уговора о управљању хартијама од вредности чини списак свих хартија од вредности које клијент поверава Овлашћеној банци на управљање (са изводом са власничког рачуна хартија од вредности клијента на дан закључења уговора), као и извод о стању на новчаном рачуну клијента у којем је наведен износ новчаних средстава која клијент поверава Овлашћеној банци за куповину хартија од вредности.

На основу уговора о управљању хартијама од вредности, Овлашћена банка отвара и води посебан рачун за клијента код Централног регистра (рачун управљања).

4.23. Обавезе Овлашћене банке према клијенту

Члан 47.

Овлашћена банка је дужна да клијенту најмање једном месечно достави извештај о променама и стању на рачуну клијента за који је клијент са Овлашћеном банком закључио уговор, према стању последњег дана периода у коме су се десиле промене на рачуну.

Овлашћена банка је дужна да клијента упозна са пореским обавезама које се односе на промет и држање хартија од вредности у портфељу, као и са другим трошковима.

Овлашћена банка може вршити пренос портфеља хартија од вредности својих клијената само овлашћеним банкама односно брокерско-дилерским друштвима, које имају дозволу за обављање послова портфолио менаџера, уз претходну писмену сагласност клијента.

Овлашћена банка је дужна да чува документацију и податке о чињеницама које су утицале на утврђивање и промену вредности у портфељима хартија од вредности којима управља Овлашћена банка, као и податке који су утицали на процену вредности портфеља.

4.24. Сукоб интереса

Члан 48.

Чланови Управног одбора Банке и запослени у Банци могу улагати у портфеље хартија од вредности којима управља Овлашћена банка ако таква улагања нису у супротности са одредбама Закона и ових правила о начелима сигурног и доброг пословања Овлашћене банке (пословна тајна, сукоб интереса и друге одредбе).

4.25. Политика улагања и управљање ризиком Овлашћене банке

Члан 49.

Овлашћена банка управља хартијама од вредности клијента са циљем да повећа вредност тих хартија кроз капиталну добит и припадајућа права (дивиденде, камате и сл.) уз минимизирање ризика преко дисперзије улагања, а ради остварења што веће добити.

4.26. Принципи управљања

Члан 50.

Овлашћена банка је дужна да, приликом управљања хартијама од вредности клијента, управља ризиком на начин који обезбеђује максималну сигурност клијента, с обзиром на врсту хартија од вредности које ће се купити из новчаних средстава клијента, карактеристике издаваоца тих хартија, највећи дозвољени износ улагања у хартије од вредности једног издаваоца и с њим повезаних лица, као и с обзиром на друге околности које одређују степен ризика улагања и политику улагања.

Принципи управљања ризиком односно начин на који се врши диверсификација портфеља хартија од вредности клијента уређују се уговором закљученим између Овлашћене банке и клијента, при чему клијент може да се определи за један од следећих начина управљања ризиком приликом улагања новчаних средстава у хартије од вредности:

- улагање искључиво у једну врсту хартија од вредности: власничке или дужничке;
- улагање у хартије од вредности издаваоца из одређене гране делатности, пословања и других карактеристике издаваоца;
- улагање у хартије од вредности тачно одређених издаваоца;
- улагање у више врста хартија од вредности у зависности од висине процењене капиталне добити у одређеном периоду;
- улагање у хартије од вредности на основу других критеријума које клијент определи.

4.27. Структура портфеља хартија од вредности

Члан 51.

Структура портфеља хартија од вредности ближе се утврђује уговором закљученим између Овлашћене банке и клијента о управљању хартијама од вредности.

Овлашћена банка је дужна да обезбеди одговарајућу структуру портфеља промптном куповином и продајом хартија од вредности за рачун клијента.

4.28. Забрањени послови

Члан 52.

Овлашћена банка не може улагати новчана средства клијента, приликом управљања хартијама од вредности тог клијента, у куповину хартија од вредности:

- 1) које садрже обавезу куповине одређене имовине или права у будућности, без претходне писмене сагласности клијента;
- 2) које нису предмет јавне понуде на организованом тржишту;
- 2) чији је издавалац Овлашћена банка или са њом повезана лица.

4.29. Депоновање новчаних средстава

Члан 53.

Када Овлашћена банка не уложи новчана средства у хартије од вредности, у складу са уговореном политиком улагања, Овлашћена банка је дужна да новчана средства која је клијент депоновао врати на рачун клијента, у року утврђеном у уговору.

4.30. Доступност података

Члан 54.

Подаци на основу којих портфолио менаџер доноси одлуке о инвестирању у поједине хартије од вредности морају бити доступни клијенту пре закључења уговора о управљању хартијама од вредности.

4.31. Процена вредности портфеља

Члан 55.

Процену вредности портфеља Овлашћена банка врши најмање једном месечно, на основу тржишне вредности хартија од вредности из којих се тај портфељ састоји, а о чему је Овлашћена банка дужна да обавести клијенте и доставити им извештај..

Приликом процене вредности портфеља морају се узети у обзир сви приноси које хартије од вредности из портфеља доносе (камате, дивиденде и други приноси).

Приликом обрачуна приноса од хартија од вредности из портфеља морају се узети у обзир и подаци о пореским обавезама по основу држања и промета хартија од вредности, као и други трошкови.

4.32. Извештај о процени вредности портфеља

Члан 56.

Извештај о процени вредности портфеља из члана 55. ових правила садржи:

- 1) период на који се односи;
- 2) стање на рачуну управљања клијента (CFI код и ISIN број, број и вредност хартија од вредности у портфељу);
- 3) износ средстава у готовом новцу (износ камата, дивиденди и свих других ненаплаћених потраживања као и неизмирених обавеза клијента, као и износ потраживања које је Овлашћена банка наплатила за рачун клијента);
- 4) накнаду и друге трошкове за услуге Овлашћене банке, организатора тржишта и Централног регистра, са образложењем начина на који је извршен обрачун накнаде за услуге;
- 5) укупну вредност хартија од вредности и друге имовине у портфељу, умањене за накнаде из тачке 4. овог члана.

4.33. Обавештавање клијента о битнијим променама

Члан 57.

Овлашћена банка је дужна да, након сваке битније промене вредности портфеља, клијенту достави обавештење о тим променама у року који не може бити краћи од три радна дана од дана наступања сваке битније промене вредности портфеља.

Под битнијим променама вредности портфеља хартија од вредности сматра се свака промена у вредности портфеља у распону од +/- 10% или уговором о управљању утврђеном мањем распону.

5. ПОСЛОВИ АГЕНТА ЕМИСИЈЕ

Члан 58.

Када обавља послове агента емисије хартија од вредности без обавезе откупа непродатих хартија од вредности Овлашћена банка за клијента, издаваоца хартија од вредности, организује послове у вези са:

- 1) издавањем хартија од вредности јавном понудом или без јавне понуде;
- 2) укључивањем хартија од вредности издатих јавном понудом или без јавне понуде на организовано тржиште.

Послове из става 1. овог члана Овлашћена банка обавља на начин који ће омогућити примену стратегије у организовању издавања хартија од вредности која је најповољнија за клијента, посебно водећи рачуна о томе да ли се издавање врши јавном понудом или без јавне понуде хартија од вредности.

5.1. Уговор са клијентом у вези послова агента емисије

Члан 59.

Уговором о организовању издавања хартија од вредности без обавезе откупа Овлашћена банка се обавезује да организује издавање тих хартија, путем јавне понуде или без јавне понуде, тако што ће обезбедити услове да трећа лица несметано врше упис и уплату хартија од вредности, а клијент се обавезује да за ту услугу плати Овлашћеној банци накнаду и друге трошкове по том основу.

Уговором из става 1. овог члана уређују се међусобна права и обавезе између Овлашћене банке и клијента, а нарочито:

- 1) организовање послова издавања хартија од вредности које обухвата:
  - учешће Овлашћене банке у припреми проспекта за издавање хартија од вредности јавном понудом, односно обавештења о издавању хартија од вредности без јавне понуде и одговорност уговорних страна за припрему проспекта односно обавештења;
  - припрему за организовање уписа и уплате хартија од вредности;
  - обавештавање инвеститора о издавању хартија од вредности;
  - организовање места за упис и уплату хартија од вредности;
  - вршење презентација код издавања хартија од вредности јавном понудом;
  - друге послове у складу са уговором између клијента и Овлашћене банке.
- 2) организовање послова укључивања хартија од вредности на берзанско или ванберзанско тржиште обухвата:
  - учествовање у припреми проспекта и друге документације за издавање одобрења Комисије за хартије од вредности ради укључивања тих хартија на организовано тржиште;
  - припрему захтева и друге документације који се подносе организатору тржишта за укључивање хартија од вредности на берзанско или ванберзанско тржиште;
  - друге послове у складу са уговором између клијента и Овлашћене банке.
- 3) висину и начин обрачуна накнаде и других трошкова за обављање послова агента емисије;
- 4) међусобна права и обавезе.

5.2. Ограничења у уговору са клијентом у вези послова агента емисије

Члан 60.

Уговором о обављању послова агента емисије између Овлашћене банке и клијента, издаваоца хартија од вредности, могу се утврдити ограничења обавеза Овлашћене банке на одређену врсту посла које Овлашћена банка обавља као агент емисије (начин организовања послова дистрибуције или укључивања хартија од вредности на организовано тржиште).

6. ПОСЛОВИ ПОКРОВИТЕЉА ЕМИСИЈЕ

Члан 61.

У обављању послова покровитеља емисије Овлашћена банка организује издавање хартија од вредности са обавезом њиховог откупа од издаваоца ради даље продаје или са обавезом откупа од издаваоца непродатих хартија од вредности.

6.1. Уговор са клијентом у вези организовања издавања хартија од вредности

Члан 62.

Уговором о организовању издавања хартија од вредности са обавезом откупа Овлашћена банка се обавезује да од издаваоца купи све хартије од вредности и потом организује њихову даљу продају или да купи само оне хартије од вредности које остану неуписане и неуплаћене након истека рока за упис и уплату, а затим организује њихову продају, док се издавалац обавезује да за те услуге плати накнаду и друге трошкове.

Уговором из става 1. овог члана утврђује се нарочито:

- 1) обавеза покровитеља да откупи целу емисију или само део непродатих хартија од вредности до истека рока за упис и уплату;
- 2) одговорност уговорних страна у вези припреме проспекта за издавање хартија од вредности и емисиона цена, односно каматна стопа тих хартија;
- 3) обавеза издаваоца да у одређеном периоду након отпочињања примарне продаје, а који не може трајати дуже од шест месеци, не врши издавање или продају хартија од вредности исте врсте;
- 4) накнада коју покровитељ наплаћује за обављање својих послова.

Када у организовању издавања хартија од вредности са обавезом откупа Овлашћена банка учествује на страни покровитеља са више овлашћених банака или брокерско-дилерских друштава, Овлашћена банка закључује посебан уговор са другом овлашћеном банком или другим брокерско-дилерским друштвима.

Уговором из става 3. овог члана уређују се међусобна права и обавезе Овлашћене банке и других овлашћених банака или других брокерско-дилерских друштава и одређује се једна овлашћена банка или брокерско-дилерско друштво као организатор издавања хартија од вредности који потписује уговор са издаваоцем.

7. ПОСЛОВИ ИНВЕСТИЦИОНОГ САВЕТНИКА

Члан 63.

Овлашћена банка је дужна да са клијентом коме пружа саветодавне услуге закључи уговор о обављању послова инвестиционог саветника.

Под саветодавним услугама сматра се:

- 1) обавештавање клијената о стању на тржишту хартија од вредности и давање савета у вези куповине, односно продаје одређених хартија од вредности;
- 2) давање правних или финансијских савета из области корпоративног управљања;
- 3) обављање техничке, фундаменталне и друге анализе;
- 4) учествовање у изради правних и других аката и докумената;
- 5) обављање других сличних послова за клијента.

Опште информације у циљу упознавања заинтересованих лица са овим Правилима, принципима рада Комисије за хартије од вредности и техником функционисања тржишта хартија од вредности немају карактер саветодавних услуга у смислу одредби овог члана.

7.1. Уговор са клијентом о обављању послова инвестиционог саветника

Члан 64.

Уговором о обављању послова инвестиционог саветника уређују се међусобна права и обавезе Овлашћене банке и клијента, а нарочито:

- 1) врста саветодавних услуга;
- 2) услови и начин обављања услуга;
- 3) очекивани приноси и други ефекти за клијента;
- 4) износ накнаде и трошкова у вези са обављањем послова инвестиционог саветника;
- 5) друга права и обавезе уговорних страна.

8. КАСТОДИ ПОСЛОВИ У ОКВИРУ БРОКЕРСКО-ДИЛЕРСКЕ ДЕЛАТНОСТИ И КОРПОРАТИВНЕ УСЛУГЕ

8.1. Отварање и вођење власничког рачуна хартија од вредности

Члан 65.

Овлашћена банка је дужна да упозори клијента о његовој обавези да отвори власнички рачун хартија од вредности у Централном регистру пре испостављања налога за куповину, односно продају хартија од вредности.

Уговором о отварању и вођењу власничког рачуна хартија од вредности Овлашћена банка се обавезује да код Централног регистра отвори власнички рачун хартија од вредности, у име и за рачун клијента, а клијент се обавезује да Овлашћеној банци за те услуге плати накнаду и друге трошкове, у складу са Тарифом накнада Овлашћене банке.

Уговором из става 2. овог члана утврђује се обавеза Овлашћене банке да:

- 1) код Централног регистра отвори власнички рачун хартија од вредности у име и за рачун клијента;
- 2) евидентира стање на власничком рачуну хартија од вредности клијента (ажурно евидентира све промене на том рачуну које настају услед куповине и продаје хартија од вредности и преноса права на хартијама од вредности које се воде на рачуну клијента);
- 3) доставља клијенту стање, односно податке о промету на том рачуну као извод из централне информационе базе Централног регистра.

8.2. Налози за пренос хартија од вредности

Члан 66.

Пренос права из хартија од вредности међу рачунима истог имаоца и пренос на рачун новог имаоца, као и упис права и брисање права трећих лица на хартијама од вредности, Овлашћена банка врши у име и за рачун својих клијената уносом налога за пренос хартија од вредности, односно налога за упис и брисање права трећих лица код Централног регистра.

8.3. Отварање и вођење емисионих рачуна

Члан 67.

Уговор о вођењу емисионог рачуна Овлашћена банка закључује са издаваоцем хартија од вредности у складу са Законом, Правилима пословања Централног регистра, другим прописима и овим Правилима.

Уговором о вођењу емисионог рачуна Овлашћена банка се обавезује да код Централног регистра отвори емисиони рачун хартија од вредности, у име и за рачун клијента, а клијент се обавезује да Овлашћеној банци за те услуге плати накнаду и друге трошкове, у складу са Тарифом накнада Овлашћене банке, ради:

- 1) доделе ISIN броја и CFI кода за хартије од вредности којима ове ознаке раније нису додељене;
- 2) преноса права из хартија од вредности са емисионог рачуна на власничке рачуне хартија од вредности у поступку издавања хартија од вредности;
- 3) вођења евиденције о издатим хартијама од вредности.

Овлашћена банка обавља послове из тачке 2. става 2. овог члана на основу дозволе за обављање послова агента емисије.

8.4. Отварање и вођење депо рачуна хартија од вредности

Члан 68.

Уговором о вођењу депо рачуна хартија од вредности Овлашћена банка се обавезује да, у име и за рачун клијента, отвори депо рачун хартија од вредности код Централног регистра, у складу са Законом, Правилима пословања Централног регистра и другим прописима, а клијент се обавезује да Овлашћеној банци за те услуге плати накнаду и друге трошкове, у складу са Тарифом накнада Овлашћене банке.

Клијент из става 1. овог члана може бити:

- 1) понуђач – сагласно Закону о преузимању акционарских друштава,
- 2) издавалац – у поступку стицања сопствених акција сагласно Закону о привредним друштвима,
- 3) Акцијски фонд – ради придруживања акција појединачних акционара пакету акција одређеног издаваоца у портфељу Акцијског фонда, а ради истовремене продаје путем тендера, односно на организованом тржишту – сагласно Закону о приватизацији.

8.5. Заступање акционара на скупштинама

Члан 69.

Уговором о заступању акционара на скупштинама акционарских друштава Овлашћена банка се обавезује да клијента који поседује акције са правом гласа одређеног акционарског друштва заступа на скупштини тог друштва, на основу пуномоћја које се даје за сваку скупштину посебно, на начин и под условима утврђеним законом, оснивачким актом и статутом тог друштва, а клијент се обавезује да за то плати накнаду и друге трошкове Овлашћеној банци, у складу са Тарифом накнада Овлашћене банке.

Овлашћена банка је дужна да заступа акционаре на скупштини друштва у њиховом најбољем интересу.

Овлашћена банка је дужна да акционаре који дају пуномоћје упозори на сва ограничења за такво заступање која произилазе из закона и других прописа.

8.6. Други послови

Члан 70.

Уговором о обављању корпоративних послова Овлашћена банка се обавезује да издаваоцу доставља извод из јединствене евиденције Централног регистра за сваку скупштину акционарског друштва посебно, односно књигу акционара са бројем гласова који припада сваком акционару, а издавалац се обавезује да Овлашћеној банци за те услуге плати накнаду и друге трошкове, у складу са Тарифом накнада Овлашћене банке

Уговором о обављању појединих послова могу се утврдити и други послови Овлашћене банке, као што су послови у вези са извршавањем пореских обавеза законитих ималаца хартија од вредности клијената друштва, послови позајмљивања хартија од вредности и други послови у вези са спровођењем и извршењем основног уговора.

9. ПОЗАЈМЉИВАЊЕ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Члан 71.

Овлашћена банка може давати на зајам:

- 1) хартије од вредности чији је законити ималац Овлашћена банка;
- 2) хартије од вредности чији је законити ималац клијент са којим Овлашћена банка има закључен уговор о вођењу рачуна хартија од вредности, под условом да са тим клијентом закључи уговор о зајму хартија од вредности;
- 3) хартије од вредности чији је законити ималац клијент са којим Овлашћена банка има закључен уговор о управљању хартијама од вредности.

Клијент има право да изврши увид у стање хартија од вредности које су предмет уговора о зајму и ово право не може бити ограничено уговором са Овлашћеном банком.

9.1. Елементи уговора о зајму хартија од вредности

Члан 72.

Уговор о зајму хартија од вредности закључује се на одређено време, а најдуже на годину дана и садржи:

- 1) пословно име и седиште, односно име и презиме и пребивалиште клијента;
- 2) пословно име и седиште издаваоца хартија од вредности које су предмет уговора о зајму;
- 3) врсту, класу, односно серију, CFI код и ISIN број или другу међународно признату ознаку хартија од вредности;
- 4) количину хартија од вредности које се могу позајмљивати, односно које се узимају на зајам;
- 5) међусобна права и обавезе уговорних страна;
- 6) одредбе о року трајања уговора;
- 7) време на које се могу давати на зајам хартије од вредности клијента, односно време на које је закључен уговор;
- 8) износ накнаде и других трошкова;
- 9) сагласност клијента да за време трајања уговора неће вршити одређена права из хартија од вредности која ће бити утврђена уговором;
- 10) овлашћење које клијент даје Овлашћеној банци да изврши пренос права из хартија од вредности на које се уговор односи;
- 11) датум закључења уговора и потписи и печат уговорних страна ако је клијент правно лице.

9.2. Обавештавање клијената

Члан 73.

Овлашћена банка је дужна да клијенту пошаље обавештење о реализацији уговора о зајму хартија од вредности, најкасније наредног дана од дана преноса хартија од вредности са рачуна клијента.

Обавештење из става 1. овог члана садржи:

- 1) датум преноса хартија од вредности;
- 2) количину пренетих хартија од вредности;
- 3) време на које су хартије од вредности дате на зајам, односно позајмљене од стране зајмопримца.

Члан 74.

Овлашћена банка може за рачун клијента посредовати у закључењу уговора о зајму хартија од вредности које се налазе на рачуну управљања који води Овлашћена банка.

9.3. Забрана давања заложеных хартија од вредности на зајам

Члан 75.

Хартије од вредности на којима је конституисано право залоге, односно чији је промет ограничен, не могу бити предмет уговора о зајму.

Члан 76.

По закључењу уговора о зајму, зајмодавац је дужан да изврши пренос хартија од вредности које су предмет уговора на начин и у складу са актима које доноси Комисија за хартије од вредности, односно Централни регистар.

Члан 77.

Испуњење обавеза од стране зајмопримца мора бити обезбеђено давањем залоге чија вредност не може бити мања од вредности позајмљених хартија од вредности.

Ако тржишна вредност хартија од вредности које су предмет залоге падне испод тржишне вредности хартија од вредности које су предмет уговора о зајму, зајмопримац је дужан да додатно обезбеди испуњење своје обавезе тако да предмет залоге увек одговара вредности позајмљених хартија од вредности.

Члан 78.

Уговором о зајму утврђује се начин вредновања хартија од вредности као предмета зајма, ако зајмопримац о доспелости не измири своју обавезу из уговора.

Поступање са хартијама од вредности у случају из става 1. овог члана врши се у складу са законом, а вредновање потраживања утврђује се уговором из става 1. овог члана, на основу вредности хартија од вредности које су оне имале на дан закључења уговора или на дан испуњења уговорених обавеза.

10. ОТВАРАЊЕ И ВОЂЕЊЕ НОВЧАНИХ РАЧУНА КЛИЈЕНАТА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Члан 79.

Овлашћена банка је дужна да упозори клијента о његовој обавези да отвори новчани рачун за хартије од вредности у Овлашћеној банци или другој банци пре испостављања налога за куповину, односно продају хартија од вредности.

Уговором о отварању и вођењу новчаног рачуна за хартије од вредности Овлашћена банка се обавезује да отвори новчани рачун за хартије од вредности, на име клијента, евидентира уплаћене односно исплаћене износе средстава, извршава једнократне, односно трајне налоге клијента до висине покрића на новчаном рачуну, доставља извештај о променама и стању на новчаном рачуну за хартије од вредности и обавља друге послове везане за рад са новчаним рачунима клијента домаћег или страног, правног и физичког лица, а клијент се обавезује да Овлашћеној банци за те услуге плати накнаду и друге трошкове, у складу са Тарифом накнада Овлашћене банке.

Члан 80.

Средства са новчаног рачуна клијента Овлашћена банка може да користи само за плаћање обавеза на основу налога клијента.

Средстава на новчаном рачуну клијента нису власништво Банке и не улазе у имовину Банке, не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу, нити користити за плаћање обавеза Овлашћене банке према трећим лицима.

Овлашћена банка је дужна да води рачуна да на новчаном рачуну за хартије од вредности клијента има довољно средстава на дан салдирања.

Члан 81.

Овлашћена банка, сагласно одредбама Закона које се односе на чланове Централног регистра, обавља послове комуникације са Централним регистром.

11. ОБЕЗБЕЂЕЊЕ НАПЛАТЕ ДУЖНИЧКИХ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ

Члан 82.

Овлашћена банка са клијентом - купцем дужничких хартија од вредности може уговорити услове и начин обезбеђења клијенту наплате потраживања од издаваоца те хартије од вредности (номинална вредност хартије, камата и др.) о року доспећа.

У случају да Овлашћена банка не може обезбедити наплату хартија од вредности у смислу става 1. овог члана, дужна је да о томе одмах обавести клијента - купца дужничке хартије од вредности пре извршења налога за куповину, што ће бити регулисано уговором из става 1. овог члана.

Члан 83.

Наплату дужничких хартија од вредности од издаваоца из члана 82. ових правила Овлашћена банка обезбеђује прибављањем:

- 1) банкарске гаранције или јемства;
- 2) акцептиране или авалиране меница и бланко соло меница;
- 3) реалног обезбеђења: заложно право на непокретностима, хартије од вредности које се могу преносити, друге ствари, права и потраживања који могу бити предмет залогe сагласно Закону о облигационим односима;
- 4) других средстава обезбеђења.

12. НАКНАДА ОВЛАШЋЕНЕ БАНКЕ И ДРУГИ ТРОШКОВИ

Члан 84.

Клијент је дужан да Овлашћеној банци плати накнаду и друге трошкове по основу закључених послова купопродаје хартија од вредности за рачун клијента, као и других извршених услуга за клијента.

Висина накнаде и других трошкова које клијент плаћа Овлашћеној банци утврђује се за одређену услугу Овлашћене банке до максималних стопа, односно износа утврђених Тарифом накнада Овлашћене банке.

Висина накнаде и других трошкова утврђује се уговором закљученим између клијента и Овлашћене банке за одређену врсту услуге. Код обављања послова купопродаје хартија од вредности за рачун клијента, у потврди о пријему налога клијента за куповину или продају хартија од вредности прецизира се висина накнаде за ту трансакцију, у складу са максималном висином накнаде утврђеном основним уговором о посредовању, односно заступању клијента.

Члан 85.

Тарифом накнада Овлашћене банке утврђују се максимални износи накнада и других трошкова за обављање следећих послова Овлашћене банке:

- 1) брокерске послове,
- 2) вођење портфеља хартија од вредности,
- 3) послове агента и покровитеља емисије,
- 4) послове инвестиционог саветника,
- 5) друге услуге које обавља Овлашћена банка у складу са овим Правилима.

Овлашћена банка је дужна да Тарифу накнада из става 1. овог члана, пре примене, достави Комисији за хартије од вредности и истакне у својим пословним просторијама, као и да је објави на својој интернет страници.

13. НАЧИН ВОЂЕЊА ЈЕДИНСТВЕНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ О ТРГОВИНИ ХАРТИЈАМА ОД ВРЕДНОСТИ

Члан 86.

Овлашћена банка у свом информационом систему води јединствену евиденцију о броју примљених налога за куповину, односно продају хартија од вредности, цени хартија од вредности, пословима купопродаје хартија од вредности који су закључени, као и друге евиденције у вези трговине хартијама од вредности.

Овлашћена банка води збирне и посебне евиденције према врстама хартија од вредности, пословима закљученим у берзанској и ванберзанској трговини као и ван организованог тржишта, врстама послова које обавља и према клијентима.

Овлашћена банка сачињава месечне, периодичне и годишње извештаје о пословима купопродаје хартија од вредности који су закључене у берзанској и ванберзанској трговини, као и у трговини хартијама од вредности ван организованог тржишта.

14. ПРИВИЛЕГОВАНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (INSIDE)

Члан 87.

Привилегована информација је било која информација о тачно одређеним чињеницама које се односе на једног или више издавалаца, купаца односно продаваца хартија од вредности или о чињеницама које се односе на једну или више врста хартија од вредности, које нису доступне јавности, а могу утицати директно или индиректно на издаваоца, трговину хартијама од вредности, односно њихову цену на организованом тржишту.

Члан 88.

Клијенти Овлашћене банке и запослени у Овлашћеној банци не могу стицати, куповати, продавати или на други начин располагати хартијама од вредности коришћењем привилегованих информација.

Лица из става 1. овог члана којима су доступне привилеговане информације не смеју их саопшавати другим лицима, нити на основу њих препоручивати другим лицима да стичу, купују и продају хартије од вредности или на други начин располажу тим хартијама.

15. ЗАБРАНА МАНИПУЛАЦИЈЕ И ШИРЕЊА НЕИСТИНИТИХ ИНФОРМАЦИЈА

15.1. Забрана манипулације

Члан 89.

Законом је забрањено:

- 1) клијентима и Овлашћеној банци да утичу на висину тржишне цене хартија од вредности куповином, продајом и позајмљивањем хартија од вредности, а којом се не врши промена законитих ималаца хартија од вредности;
- 2) клијентима да испостављају Овлашћеној банци налоге за куповину, односно продају одређених хартија од вредности, уз истовремено испостављање налога за продају, односно куповину истих хартија, у истом броју и по истој цени другом овлашћеном учеснику на истом тржишту, када клијенти знају да је друго лице испоставило или да ће испоставити налог за куповину, односно продају истих хартија од вредности по истој цени, другом овлашћеним учеснику на истом тржишту, на основу претходног споразума – ако се та радња предузима ради утицаја на цене на тржишту хартија од вредности на основу којих налогодавци или друга лица могу остваривати имовинску корист.

Клијентима и Овлашћеној банци Законом је забрањено да на организованом тржишту предузимају радње ради:

- 1) повећања цена одређених хартија од вредности и подстицања других инвеститора на куповину тих хартија;
- 2) смањења цена одређених хартија од вредности и подстицања инвеститора на продају тих хартија;
- 3) стварања привида у погледу обима промета хартијама од вредности.

Лица која учествују у манипулацији из става 1. и 2. овог члана, по Закону, солидарно одговарају за штету.

15.2. Забрана ширења неистинитих информација

Члан 90.

Клијентима Овлашћене банке и запосленима у Овлашћеној банци Законом је забрањено да шире информације којима се ствара привид о чињеницама и околностима које утичу или могу утицати на цену хартија од вредности, на учеснике, на стање или кретање на организованом тржишту, с намером да се једно или више лица подстакну на то да закључе или да не закључе уговоре о промету хартија од вредности или да остваре, односно уздрже се од остваривања права која су у вези са хартијама од вредности.

Лица која шире неистините информације из става 1. овог члана, по Закону, солидарно одговарају за штету.

16. ЕТИЧКИ КОДЕКС

16.1. Основна начела професионалне етике

Члан 91.

Овлашћена банка и сви запослени у Овлашћеној банци у дужни су да се у свом раду и понашању, при обављању делатности, придржавају следећих основних начела професионалне етике:

1) Заштита угледа струке

Овлашћена банка је дужна да поступа у складу са начелима и правилима етичког кодекса професионалног – струковног удружења, као и да на организованом тржишту хартија од вредности поступа и послује тако да не штети свом угледу, као ни угледу целокупне делатности.

2) Старање о унапређењу струке

Овлашћена банка се стара о стручном образовању и усавршавању запослених у Овлашћеној банци, као и о унапређењу делатности брокерско-дилерске друштва и развоју тржишта хартија од вредности, као и финансијског тржишта у целини.

3) Начело поступања са пажњом доброг стручњака

Овлашћена банка, приликом обављања послова који су јој, као овлашћеном учеснику, поверили клијенти, поступа са пажњом доброг стручњака.

4) Начело једнаког третмана свих клијената

Овлашћена банка не ставља ни једног клијента у привилегован положај у односу на друге клијенте, односно дужна је да све клијенте третира на исти начин.

5) Начело осигурања права и интереса клијената

Овлашћена банка, приликом обављања послова коју су јој, као овлашћеном учеснику, поверили клијенти, у свему води рачуна о интересима својих клијената и штити њихове интересе.

6) Начело обавештавања клијената

Овлашћена банка, по свом најбољем сазнању, а на начин регулисан уговором са клијентом, редовно обезбеђује тачне и поуздане информације клијенту о стању на организованом тржишту хартија од вредности и о појединим хартијама од вредности, као и друге информације које би могле утицати на клијентове одлуке у вези пословања са хартијама од вредности, с тим што је на исти начин дужна да поступа и према лицима са којима још није успоставила пословни однос.

7) Начело поверења

Овлашћена банка и запослени у Овлашћеној банци однос са клијентом заснивају на међусобном поверењу, које Овлашћена банка односно запослени не смеју изневерити или злоупотребити.

16.2. Спечаване нелојалне конкуренције

Члан 92.

Овлашћена банка је дужна да самостално не иницира закључивање пословног односа са клијентима за које зна да су у пословном односу са другом овлашћеном банком или другим брокерско-дилерским друштвом.

Овлашћена банка је дужна да, приликом закључења новог пословног односа на иницијативу клијента, посебно упозори клијента на ову одредбу етичког кодекса, као и да тражи од клијента тачан податак о томе да ли клијент јесте или је био у пословном односу са другом овлашћеном банком или другим брокерско-дилерским друштвом. Уколико је клијент у пословном односу са другом овлашћеном банком или другим брокерско-дилерским друштвом или друштвима, Овлашћена банка је дужна да исте обавести о успостављању пословног односа са клијентом.

Преузимање клијента мимо процедуре утврђене одредбама овог члана и на штету друге овлашћене банке или другог брокерско-дилерског друштва сматраће се као кршење етичког кодекса и нелојална конкуренција.

Члан 93.

У циљу спречавања нелојалне конкуренције, Овлашћена банка ће Тарифу накнада Овлашћене банке усклађивати са препорукама Пословног удружења, односно са својим клијентима уговарати накнаде и друге трошкове уобичајене на организованом тржишту хартија од вредности за одређену врсту посла.

16.3. Манипулативне радње

Члан 94.

Запослени у Овлашћеној банци не смеју на било који начин вршити манипулације на тржишту, нити наводити друга лица да то чине у циљу вештачког формирања цене хартија од вредности, што, поред осталог, подразумева и следеће активности:

- 1) сукцесивно обављање трансакција по вишим или нижим ценама којима се на некоректан начин утиче на формирање цена хартија од вредности;
- 2) формирање било каквог заједничког фонда, преко кога би се могло утицати на формирање нереалне тржишне цене ради остваривања добити;
- 3) обављање трансакција у којима хартије од вредности не мењају власнике;
- 4) стварање нетачне представе о активности трговине хартијама од вредности извршавањем низа трансакција како би се друга лица навела на куповину или продају хартија од вредности;

- 5) навођење других лица на куповину или продају хартија од вредности уз образложење да се очекује пораст или пад цена хартија од вредности због операција које се планирају на тржишту у циљу обарања или подизања цене тих хартија;
- 6) навођење других лица на куповину или продају хартија од вредности изношењем података за које се зна или се претпоставља да су нетачни.

16.4. Изношење неистинитих података

Члан 95.

Запослени у Овлашћеној банци не смеју :

- 1) износити податке у вези берзанске и ванберзанске трговине који су неистинити, истините податке искривљавати или их намерно изостављати;
- 2) учествовати у послу или активности која се врши са циљем да се превари лице које се бави куповином или продајом хартија од вредности;
- 3) вршити активности које су у супротности са пословањем Овлашћене банке;
- 4) износити нетачне податке и информације о Овлашћеној банци.

16.5. Пословна тајна

Члан 96.

Чланови Управног одбора и запослени у Овлашћеној банци су дужни да чувају као пословну тајну:

- 1) привилеговане информације које сазнају у обављању свог посла и које би могле утицати на цену хартија од вредности;
- 2) податке о клијенту и стању на његовим рачунима, о којима Овлашћена банка има сазнање у обављању својих послова.

Подаци о клијенту и његовим рачунима могу се саопштавати трећим лицима само уз писмену сагласност клијента или надлежним државним органима на њихов захтев, у складу са Законом и овим правилима. Обавеза чувања пословне тајне траје и после престанка вршења функције односно радног односа.

Члан 97.

Запослени у Овлашћеној банци не смеју трговати одређеним хартијама од вредности ако су у поседу привилегованих информација, а такође су дужни да одбију пријем налога за куповину или продају хартија од вредности од лица за које сматрају да су у поседу таквих информација.

16.6. Саопштавање информација клијентима

Члан 98.

Запослени у Овлашћеној банци могу водити разговор са клијентима о незваничним информацијама или информацијама које су објављене у оквиру берзанске и ванберзанске трговине ако се у разговору наведе да су информације незваничне или ако се наведе извор тих информација.

16.7. Препоруке и обећања

Члан 99.

Препоруке које запослени у Овлашћеној банци дају клијентима морају бити разумно образложене. Када се препоручује куповина или продаја одређених хартија од вредности, уз препоруку се мора навести и информација на којој се заснива та препорука. Том приликом се мора навести и тржишна цена хартија од вредности у тренутку када је препорука дата.

Члан 100.

Овлашћена банка не сме неосновано препоручивати клијентима сопствене хартије од вредности које су јавно понуђене на продају или хартије од вредности правних лица која су повезана са Овлашћеном банком.

Члан 101.

Запослени у Овлашћеној банци не могу имати удео у добити из послова које су обавили за своје клијенте, нити по том основу обећавати или давати било какве гаранције.

16.8. Снимање телефонских разговора

Члан 102.

Овлашћена банка снима телефонске разговоре запослених са клијентима под условима и на начин регулисан посебном одлуком Извршног одбора Банке, с тим што је Овлашћена банка дужна да са садржином те одлуке упозна клијента пре закључења уговора.

Свако запослено лице у Овлашћеној банци је дужно да лице које није упознато са одлуком из става 1. овог члана на почетку телефонског разговора упозори да се разговор снима.

16.9. Спречавање сукоба интереса

Члан 103.

У циљу спречавања сукоба интереса Овлашћене банке и њених клијената, чланови Управног одбора и запослени у Банци су дужни да дају податке Овлашћеној банци о свом власништву над хартијама од вредности.

Лица из става 1. овог члана дужна су да доставе обавештење Овлашћеној банци у писаном облику о својој намери да купују или продају хартије од вредности пре испостављања налога за куповину односно продају хартија од вредности на организованом тржишту.

Обавештење о намери куповине или продаје хартија од вредности садржи: врсту, количину и цену хартија од вредности те назив и седиште овлашћене банке или брокерско – дилерског друштва преко којег ће се извршити куповина или продаја хартија од вредности на организованом тржишту.

16.10. Примање поклона

Члан 104.

Запослени у Овлашћеној банци не смеју примати нити давати поклоне, осим оних који се дају у маркетиншке сврхе, уобичајене у пословном свету.

16.11. Допунски рад

Члан 105.

Запослени у Овлашћеној банци дужни су да од Овлашћене банке прибаве писану сагласност за обављање допунског рада код других лица.

Допунски рад код других лица не може бити из делокруга рада брокера, портфолио менаџера, инвестиционих саветника и осталих запослених у Овлашћеној банци, нити на било који начин у вези са обављањем берзанске или ванберзанске трговине.

16.12. Јавна саопштења и оглашавање

Члан 106.

Саопштење везано за обављање послова Овлашћене банке намењено јавности или клијентима може дати само лице за то овлашћено.

Запослени у Овлашћеној банци су дужни да комуницирају са јавношћу у складу са уобичајеним стандардима. Ова лица не смеју давати:

- 1) информације у којима су изостављене материјалне чињенице;
- 2) неистините и непотпуне изјаве које могу довести до забуне у вези са обављањем послова Овлашћене банке;
- 3) предвиђања о кретању трговине хартијама од вредности, ако при том не наведу да су у питању само предвиђања.

Члан 107.

Овлашћена банка је дужна да приликом јавног оглашавања, у комуницирању са медијима, као и приликом презентација својих услуга, води рачуна о угледу струке и интересима других овлашћених учесника на тржишту хартија од вредности, па се у складу са тим не смеју користити формулације које истичу Овлашћену банку а елиминишу друге учеснике, као на пример: «једини, најбољи, бољи од других, искључиви и сл. «

17. ОБАВЕШТАВАЊЕ ОВЛАШЋЕНЕ БАНКЕ

Члан 108.

Клијенти су дужни да, на захтев Овлашћене банке, достављају информације, податке и извештаје које Овлашћена банка сматра битним за заштиту јавних интереса и интереса клијената.

Клијенти су дужни да Овлашћену банку обавесте о свакој промени информација и података из става 1. овог члана одмах, а најкасније у року од три (3) радна дана од дана настанка промене.

Члан 109.

Клијент са којим Овлашћена банка има закључен уговор о корпоративним пословима, је дужан да Овлашћеној банци доставља периодични и годишњи извештај о свом пословању, извештај о ревизији и извештај Центра за бонитет.

Клијент из става 1. овог члана дужан је да у писаној форми најмање петнаест дана унапред или, ако то није могуће, одмах по насталој промени обавести Овлашћену банку о:

- 1) изменама, односно допунама акта о оснивању и статута;
- 2) промени руководиоца и других лица овлашћених за пословање са Овлашћеном банком;
- 3) статусним променама;
- 4) стицању, односно престанку статуса клијента код друге овлашћене банке или другог брокерско – дилерског друштва;
- 5) повећању, односно смањењу основног капитала;
- 6) промени већинских акционара (оних који имају више од 10% акција клијента);
- 7) када постоји могућност да клијент постане или је постао несолвентан;
- 8) када су према клијенту предузете мере од стране надлежног органа;
- 9) када је над клијентом покренут поступак санације, стечаја или ликвидације;
- 10) другим подацима битним за послове које Овлашћена банка обавља за рачун клијента.

18. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 110.

Измене, односно допуне ових Правила доносе се на начин и по поступку који су утврђени за њихово доношење.

Члан 111.

Овлашћена банка је дужна да од Комисије за хартије од вредности прибави претходну сагласност на измене и допуне ових Правила и других аката на основу којих је добила дозволу за обављање делатности брокерско-дилерског друштва.

Члан 112.

Неопходна акта, ради спровођења ових правила, донеће се у року од 30 дана од дана њиховог ступања на снагу.

Члан 113.

Ова правила ступају на снагу даном добијања дозволе од Комисије за хартије од вредности за обављање делатности брокерско-дилерског друштва.

Ова правила се објављују на интернет страници Банке и у једним дневним новинама које имају тираж најмање 50.000 примерака и које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије.

Уколико Овлашћена банка има клијенте страна правна или физичка лица, обавештење о промени Правила пословања се врши на начин предвиђен уговором са клијентом, а уколико број клијената из једне државе прелази 50, обавештавање се може вршити објављивањем у једном дневном листу на територији државе клијента.

ИЗВРШНИ ОДБОР БАНКЕ

Срђан Цекић, председник

Јелена Мијаиловић Милојевић, члан